

ЕТАЛОННА МОДЕЛЬ ОБЕРТАННЯ ТВЕРДОГО ТІЛА НА ОСНОВІ АПРОКСИМАЦІЇ КВАТЕРНІОНА ОРІЄНТАЦІЇ КУБІЧНИМИ СПЛАЙНАМИ

Плаксій Ю.А., Гурін Д.Ю.

Національний технічний університет „ХПІ”, Харків

Для отримання оцінок точності алгоритмів визначення орієнтації по первинній інформації в безплатформених інерціальних навігаційних системах (БІНС) у вигляді позірних поворотів можна застосовувати еталонну апроксимаційну модель вільного обертання твердого тіла, що включає в собі аналітичні залежності від часу t для позірних поворотів і кватерніонів орієнтації.

Така еталонна модель повністю визначається прийнятою опорною кінематичною моделлю обертання, в основу побудування якої покладаються результати сумісного чисельного інтегрування диференціальних рівнянь моделі обертання твердого тіла. Для цього розіб'ємо інтервал часу $[0, T]$ на N рівних відрізків точками $0, t_1, t_2, \dots, t_N$. На кожному з цих відрізків апроксимуємо j -ту компоненту кватерніону орієнтації кубічним сплайном:

$$I_j(t) = a_i^{(j)} + b_i^{(j)}(t - t_{i-1}) + c_i^{(j)}(t - t_{i-1})^2 + d_i^{(j)}(t - t_{i-1})^3, \quad j = \overline{0,3}, \quad i = \overline{1, N}. \quad (1)$$

Оскільки кватерніон з компонентами (1) не є нормованим, то для отримання нормованого кватерніона треба після побудування формули (1) виконати відповідну процедуру нормування $\hat{I}_j(t) = I_j(t) / \|\Lambda(t)\|$, де $\|\Lambda(t)\| = \sqrt{I_0^2(t) + I_1^2(t) + I_2^2(t) + I_3^2(t)}$, в результаті якої коефіцієнти $a_i^{(j)}, b_i^{(j)}, c_i^{(j)}, d_i^{(j)}$ дещо зміняться.

Розроблена розрахункова програма на мові Java 1.6, що включає апроксимацію компонент кватерніону орієнтації дискретної моделі і отримання параметрів орієнтації аналітичної моделі у вигляді (1), а також проєкцій w_i модельної кутової швидкості та позірних поворотів $q_{ni}^* = \int_{t_n - \Delta t}^{t_n} w_i(t) dt, \quad i = 1, 2, 3$.

Приводяться результати побудування аналітичної сплайнової еталонної моделі вільного обертання твердого тіла і оцінки її адекватності дискретній моделі у вигляді середнього модельного дрейфа. Еталонна модель застосована для оцінювання алгоритмів визначення орієнтації 1-го, 2-го та 3-го порядку. Приводяться отримані оцінки точності алгоритмів у вигляді графіків похибок дрейфу і швидкості дрейфу.